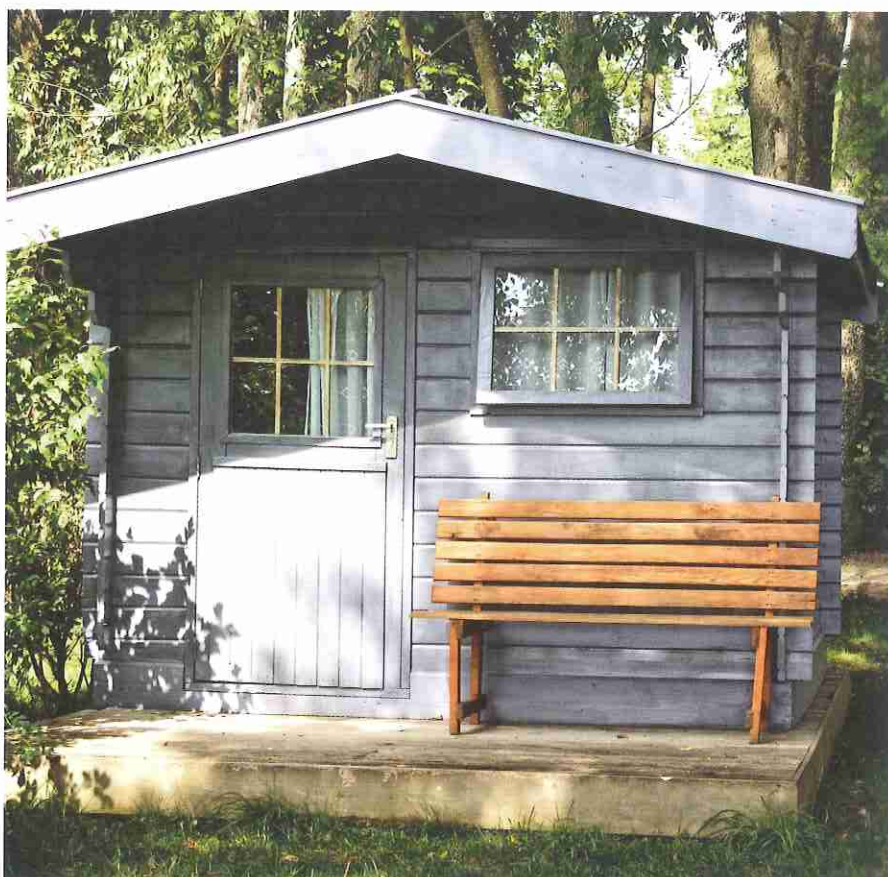

Over recht en regels in de verzekeringsbranche.

VERZWIJGING

EEN HOUTEN CHALET IN EEN TUIN BRANDT AF, MAAR DE VERZEKERAAR WEIGERT DEKKING ONDER DE POLIS TE VERLENEN. DE VERZEKERDE WORDT BESCHULDIGD VAN MISLEIDING, MAAR HOUDT VOL ZICH VAN GEEN KWAAD BEWUST TE ZIJN. DE HOGE RAAD DOET UITSPRAAK.

- *X heeft in haar tuin een houten chalet staan. In dat chalet breekt op een kwade dag brand uit. De verzekeraar van X weigert dekking onder de polis te verlenen. X wordt door haar verzekeraar geconfronteerd met een beroep op opzet tot misleiding bij het aangaan van de verzekeringsovereenkomst. X stelt dat zij zich van geen kwaad bewust is en wijst met een beschuldigende vinger naar haar tussenpersoon die betrokken was bij het aanvragen van de verzekering. Wat was de rol van de tussenpersoon bij het aanvragen van de verzekering? En wat had er eigenlijk van de tussenpersoon verwacht mogen worden? De Hoge Raad geeft hierop antwoorden (ECLI:NL:HR:2016:336).*

BEËINDIGING

X heeft in 2001 van haar toenmalige verzekeraar te verstaan gekregen dat de verzekeringsovereenkomst (avp, inboedel- en woonhuisverzekering) zou worden beëindigd. X had namelijk bij het indienen van een claim een onjuiste voorstelling van zaken gegeven. Op dezelfde dag dat die verzekering werd beëindigd, sloot X via haar tussenpersoon een nieuwe opstal-, inboedel- en aansprakelijkheidsverzekering af bij haar huidige verzekeraar. De slotvraag op het aanvraagformulier heeft X onbeantwoord gelaten. In die slotvraag werd gevraagd naar het strafrechtelijk verleden en naar overige feiten die voor de verzekeraar van belang zouden kunnen zijn. Een specifieke vraag naar eerdere opzeggingen van verzekeringen stond niet vermeld op het aanvraagformulier.

Bij het beoordelen van de schade als gevolg van de brand in het tuinhalet van X, is de verzekeraar er achter gekomen dat X in 2001 te maken heeft gehad met een opzegging van haar toenmalige verzekering wegens fraude. De verzekeraar weigert dekking onder de polis te verlenen voor dit schade-evenement, vordert ook eerder gedane uitkeringen terug plus de gemaakte onderzoekskosten. Er volgt ook registratie in de diverse interne en externe verwijzingsregisters.

RECHTBANK

X laat het er niet bij zitten en begint een procedure bij de rechtbank. Zij spreekt zowel haar verzekeraar als haar tussenpersoon aan. Daar vangt zij bot. Het hof

is het met de rechtbank eens en is van oordeel dat X had moeten begrijpen dat de eerdere opzegging van de verzekeringsovereenkomst van belang zou kunnen zijn voor de opvolgende verzekeraar. Indien de verzekeraar van deze informatie wél op de hoogte zou zijn gesteld, zou de aanvraag van X voor de verzekering zijn geweigerd. Ook op de vordering jegens haar tussenpersoon krijgt X zowel bij de rechtbank als bij het hof nul op het rekest. X verwijt haar tussenpersoon dat hij haar niet heeft gewezen op de gevolgen van de eerdere opzegging bij het aanvragen van de huidige verzekering. Volgens het hof valt de tussenpersoon hierin geen verwijt te maken. De tussenpersoon is door X immers niet op de hoogte gebracht van de eerdere opzegging, zodat bij gebrek aan informatie op de tussenpersoon geen waarschuwingsplicht rustte, aldus het hof.

HOGE RAAD

De Hoge Raad vernietigt het arrest van het hof. In het arrest wordt de reeds bekende hoofdregel die geldt bij de beoordeling of sprake is van verzwijging nogmaals herhaald. Staat een vraag naar een bepaald feit niet op het aanvraagformulier vermeld? Dan hoeft een dergelijk feit door de aspirant-verzekeringnemer niet spontaan meegedeeld te worden. Hierop geldt een uitzondering: als is gehandeld met opzet de verzekeraar te misleiden. Hiervan is sprake als de verzekeraar wordt bewogen een verzekeringsovereenkomst aan te gaan die zij bij bekendheid met de verzwegen feiten niet zou hebben gesloten. Op de verzekeraar rust de -in de praktijk moeilijke- taak om de opzet te bewijzen. Volgens de Hoge Raad heeft het hof die maatstaf juist gehanteerd. Maar het hof had beter moeten vaststellen op grond van welke feiten en omstandigheden de verzekeraar het beroep op opzet van X baseerde. Ook had het hof X in de gelegenheid moeten stellen om te bewijzen dat de verzekeraar X gewoon had geaccepteerd als verzekeringnemer indien de verzekeraar wel op de hoogte was geweest van de fraude. Ten aanzien van de tussenpersoon van X wordt het oordeel van het hof door de Hoge Raad evenmin gevolgd. Volgens de Hoge Raad had het hof onvoldoende onderzocht of de tussenpersoon van X daadwerkelijk op de hoogte was van de eerdere opzegging door de verzekeraar. Dit is naar het oordeel van de Hoge Raad van belang om vast te kunnen stellen of de tussenpersoon zijn zorgplicht correct is nagekomen. De Hoge Raad verwijst de zaak naar een ander hof om naar dit aspect nader onderzoek te doen. 巽

TOETSINGSKADER

Wat is het toetsingskader waaraan de tussenpersoon volgens de Hoge Raad moet voldoen? Een redelijk handelend en redelijk bekwaam tussenpersoon heeft de plicht om aan de verzekeraar voldoende inlichtingen te verstrekken om te voorkomen dat deze in de toekomst een beroep moet doen op verzwijging, aldus de Hoge Raad. Wat mag er in dat kader van een tussenpersoon worden verwacht? Als een tussenpersoon niet over voldoende gegevens beschikt of twijfelt of de hem verstrekte gegevens wel juist of volledig zijn, dan rust op hem de plicht navraag te doen bij zijn klant. Als de tussenpersoon weet of vermoedt dat sprake is van een opzegging door een verzekeraar en een klant wil via hem een nieuwe verzekering afsluiten, dan dient de tussenpersoon bij zijn klant te informeren naar de reden(en) van de opzegging. Dit geldt ook indien er op het aanvraagformulier geen specifieke vragen worden gesteld naar eerdere opzeggingen van verzekeringen. De tussenpersoon dient op die manier te voorkomen dat de klant in een later stadium wordt geconfronteerd met een beroep op verzwijging door de verzekeraar. Uit dit arrest en uit de eerder verschenen jurisprudentie, kunnen de volgende handvatten gegeven worden. Stel de tussenpersoon heeft in een specifiek geval redenen om te vermoeden dat een eerdere verzekering door een verzekeraar is opgezegd. Als de hij hiernaar informeert en de klant geeft een ontkennend antwoord, dan mag de tussenpersoon van de juistheid daarvan uitgaan. Leg dit als tussenpersoon schriftelijk wel goed vast om bewijsproblemen in de toekomst te voorkomen. Geef de klant een bevestigend antwoord, maar geeft hij daarbij aan niet meer te weten wat de reden voor de opzegging was? Dan is het noodzaak om bij de klant stukken op te vragen waaruit de reden van de opzegging afgeleid kan worden. De reden van de opzegging dient immers op de heden ten dage gebruikte aanvraagformulieren wel vermeld te worden. Het maakt voor het accepteren van een verzekering bovendien uit wat de reden van een dergelijke opzegging was. Bijvoorbeeld: opzegging omdat de vorige verzekeraar is opgehouden te bestaan of opzegging wegens het majoreren van een claim. Dergelijke aspecten en de mogelijke gevolgen daarvan voor de acceptatie dienen met de klant besproken te worden en door de tussenpersoon schriftelijk te worden vastgelegd.